

13 februari 1987

Eerste Kamer

Nr. 12.777

AT

Hoge Raad der Nederlanden

Arrest

in de zaak van:

Henri Jan Louis BEELEN,
wonende te Amsterdam,
en 22 anderen,
EISERS tot cassatie, incidenteel verweerders,
advocaat: Mr. E. Grabandt,

t e g e n

Frederikus Wilhelmus VAN DER LINDE,
wonende te IJmuiden,
VERWEERDER in cassatie, incidenteel eiser,
advocaat: Mr. E.J. Dommering.

1. Het geding in feitelijke instanties

Eisers tot cassatie - verder te noemen Beelen c.s. - hebben bij exploit van 13 juli 1984 verweerder in cassatie - verder te noemen Van der Linde - gedagvaard voor de President van de Rechtbank te Haarlem en gevorderd dat de President Van der Linde zal bevelen (1) binnen 24 uur na de te geven uitspraak, althans binnen de tijd als de President zal bepalen, de reclameborden aan de Planetenweg 14 te IJmuiden te verwijderen en (2) zich in de toekomst te onthouden van het openbaar maken van mededelingen, die de strekking hebben het door Van der Linde vervaardigen en afleveren van volledige gebitsprothesen aan het publiek aan te prijzen, althans van mededelingen die inhouden of suggereren dat Van der Linde specialist is of zich heeft gespecialiseerd op het gebied van de volledige gebitsprothese, zulks op verbeurte van een dwangsom van f. 1.000,-- voor iedere dag dat Van der Linde in gebreke zal blijven aan het onder (1) omschreven bevel te voldoen, c.q. voor iedere overtreding van het onder (2) omschreven bevel.

Nadat Van der Linde tegen die vordering verweer had gevoerd, heeft de President bij vonnis van 25 juli 1984 de gevraagde voorzieningen geweigerd.

Tegen dit vonnis hebben Beelen c.s. hoger

beroep ingesteld bij het Gerechtshof te Amsterdam.

Bij arrest van 31 januari 1985 heeft het Hof het vonnis van de President bekrachtigd.

Het arrest van het Hof is aan dit arrest gehecht.

2. Het geding in cassatie

Tegen het arrest van het Hof hebben Beelen c.s. beroep in cassatie ingesteld, waarna Van der Linde "voor zover het principale cassatiemiddel door de Hoge Raad gegrond mocht worden bevonden" incidenteel beroep heeft ingesteld. De cassatiedagvaarding en de conclusie houdende het incidenteel beroep zijn aan dit arrest gehecht en maken daarvan deel uit.

Partijen hebben over en weer geconcludeerd tot verwerping van de beroepen.

De zaak is voor partijen toegelicht door hun advocaten.

De conclusie van de Advocaat-Generaal Biegman-Hartogh strekt in het principaal beroep tot vernietiging van het bestreden arrest met verwijzing van de zaak naar een ander hof en in het incidentele beroep tot verwerping daarvan.

3. Beoordeling van het middel in het principaal beroep

3.1 In cassatie moet van het volgende worden uitgegaan.

Beelen c.s. zijn tandartsen; zij oefenen als zodanig de praktijk uit binnen de gemeente Velsen. Van der Linde is gediplomeerd lid van de Organisatie van Nederlandse Tandprotheticici (O.N.T.). Hij is in het bezit van een diploma I.V.T. (tandtechnisch laboratoriumhouder) en van een diploma S.N.T.I. (Stichting Nederlands Tandprothetisch Instituut). Voornemens met ingang van 6 augustus 1984 als tandprotheticus praktijk te gaan uitoefenen in het daartoe door hem gehuurde perceel Planetenweg 14 te IJmuiden (gemeente Velsen), heeft hij achter de ramen van dat perceel, aan de straatzijde, voor het publiek goed zichtbare borden aangebracht met de volgende teksten:

"Wat is een tandprotheticus eigenlijk ??
 "Hij is de specialist in het vervaardigen
 "van volledige gebitsprothesen !!
 "Tevens kan men het kunstgebit hier vakkundig
 "laten repareren en aanpassen.
 "Voor informatie: bel 14238".

en

"Binnenkort wordt hier gevestigd:
 "Tandprothetische Praktijk
 "F.W. van der Linde
 "Kunstgebittenservice".

Na het uitbrengen van de dagvaarding in eerste aanleg heeft Van der Linde de eerstvermelde tekst gewijzigd in die zin, dat in de tweede regel "de specialist" is vervangen door "een specialist".

In het onderhavige kort geding vorderen Beelen c.s. tegen Van der Linde een bevel tot ver-

wijdering van de voormelde reclameborden en voorts een bevel zich te onthouden van het openbaar maken van mededelingen die de strekking hebben het door hem vervaardigen en afleveren van volledige gebitsprothesen aan het publiek aan te prijzen, althans van mededelingen die inhouden of suggereren dat Van der Linde specialist is of zich heeft gespecialiseerd op het gebied van de volledige gebitsprothese. Beelen c.s. hebben daartoe gesteld dat zij als tandartsen gebonden zijn aan de algemeen erkende regel van medische en tandheelkundige ethiek dat voor medische en tandheelkundige behandelingen geen reclame dient te worden gemaakt, en dat het hun ingevolge de codex voor de beroepsethiek van de Maatschappij tot bevordering der tandheelkunde verboden is reclame te maken, waarvan Van der Linde op de hoogte is; dat tot de uitoefening van de tandheelkunde behoort het toepassen van de volledige prothese, waartoe volgens de huidige wetgeving uitsluitend artsen, tandartsen en erkende tandheelkundigen bevoegd zijn en op welk gebied speciaal de tandartsen, die academisch geschoold zijn, in de prothetische tandheelkunde, bij uitstek bekwaamheid bezitten; dat Van der Linde, door zich publiekelijk als tandprotheticus aan te prijzen en daarnaast aan dat woord de betekenis te geven van "specialist in het vervaardigen van volledige gebitsprothesen", zulks

terwijl hij weet, althans behoort te weten, dat tandartsen die diensten niet aan het publiek mogen aanprijzen, jegens die tandartsen onrechtmatig handelt; dat Beelen c.s. daardoor schade dreigen te lijden doordat Van der Linde met voormelde borden gegadigden voor een volledige prothese naar zijn bedrijf lokt die zich anders vermoedelijk tot een hunner zouden hebben gewend; dat de borden voorts misleidend zijn voor het publiek omdat Van der Linde zichzelf voorstelt als specialist, terwijl hij daartoe geen, of hoogstens een gebrekkige opleiding heeft genoten die het gebruik van de term specialist niet rechtvaardigt.

De President heeft de gevraagde voorzieningen geweigerd. Op het beroep van Beelen c.s. heeft het Hof het vonnis van de President bekrachtigd.

3.2 Bij de beoordeling van het middel moet vooropgesteld worden dat het Hof kennelijk - in overeenstemming met het in rechtsoverweging 4 genoemde, ten processe overgelegde rapport van de Werkgroep Gebitsprothetische Voorzieningen - onder tandprothetist verstaat degene die in het kader van de aflevering van uitneembare gebitsprothesen bepaalde tandtechnische handelingen ten behoeve van de patiënt verricht en in samenhang daarmee een aantal handelingen in de mond verricht.

In rechtsoverweging 5 heeft het Hof onder-

zocht in hoeverre Van der Linde gebonden zou zijn aan een eventuele algemene norm volgens welke beroepsbeoefenaren op tandheelkundig gebied zich moeten onthouden van reclame. Het Hof verwerpt een zodanige gebondenheid op grond van het oordeel dat de werkzaamheden van Van der Linde als tandprothetist "niet tot de tandheelkunde gerekend kunnen worden", waaraan volgens het Hof niet afdoet "dat een gering deel van die werkzaamheden wel tot de tandheelkunde wordt gerekend".

Tegen dit oordeel komt het middel - waarvan onderdeel 1 een inleiding bevat - in de onderdelen 2a, 2b, 4 en 5a terecht op. Ingevolge art. 7, eerste lid, van de Wet van 24 juni 1876, Stb. 117, houdende regeling van de voorwaarden tot verkrijging der afzonderlijke bevoegdheid tot uitoefening der tandheelkunst en van de uitoefening dier kunst, behoort de toepassing van de tandprothese tot de uitoefening van de tandheelkunst. Onder toepassing van de tandprothese dient in dit verband te worden verstaan het adviseren en het behandelen van patiënten in verband met vervanging van al dan niet nog aanwezige tanden en kiezen door kunsttanden en -kiezen. Onderdeel van de aldus te verstane toepassing van de tandprothese is de vervaardiging van een prothese, van louter technische aard en buiten het lichaam van de patiënt verricht. De daarmee verband houdende werkzaamheden

worden veelal afzonderlijk op instructie van een tandarts verricht door een tandtechnicus, die hetzij in dienst van de tandarts is, hetzij een eigen tandtechnisch bedrijf uitoefent. De tandprotheticus echter beoogt, naar de aard van zijn beroep, zich niet tot de loutere vervaardiging van een prothese te beperken, hij adviseert en behandelt zelf patiënten. Het geheel van deze werkzaamheden ligt op het door de huidige wetgeving aan (tand)artsen voorbehouden terrein.

Door de werkzaamheden van de tandprotheticus gedeeltelijk wel en gedeeltelijk niet (het Hof doelt dan kennelijk op de loutere vervaardiging en de technische reparatie van de prothese) tot de tandheelkunde te rekenen geeft het Hof blijk van een onjuiste opvatting van voormelde bepaling.

Het vorenstaande brengt mede dat onderdeel 3 geen behandeling behoeft.

3.3 Onderdeel 5b keert zich tegen een in een bijzin van rechtsoverweging 5 vervat oordeel dat 's Hofs beslissing niet draagt. Het is dus tevergeefs voorgesteld.

3.4 Onderdeel 6 is, mede gelet op het onder 3.2 overwogene, gegrond. De in 3.1 weergegeven tekst van de borden in aanmerking genomen is niet

begrijpelijk dat het Hof tot het oordeel is gekomen dat Van der Linde slechts reclame maakt voor dat deel van zijn werkzaamheden dat volgens het Hof niet tot de tandheelkundige werkzaamheden behoort.

3.5 Ter zake van onderdeel 7 geldt het volgende. De appelgrievens 4 en 5 richtten zich tegen rechts- overweging 3.4 van het vonnis van de President. Daarin voegt de President aan zijn eerdere argument voor het oordeel dat niet gezegd kan worden dat Van der Linde met de plaatsing van de borden een maatschappelijke zorgvuldigheidnorm jegens Beelen c.s. zou overtreden, toe dat bij het voorgaande nog komt dat ook onder tandartsen de beroepsnorm strekkende tot het zich onthouden van het maken van reclame niet meer onverkort wordt gehandhaafd. Het Hof heeft deze laatste overweging kennelijk opgevat als een overweging ten overvloede en geoordeeld dat om die reden Beelen c.s. bij voormelde grieven geen belang hebben. Na verwijzing kan dit punt - dat voor de beoordeling van de in 3.1 weergegeven stellingen van Beelen c.s. van belang is - opnieuw aan de orde komen.

3.6 De onderdelen 8, 9a en 9b betreffen rechts- overweging 7, waarin het Hof - in de laatste twee zinnen - voortbouwt op de hierboven onjuist bevonden

rechtsoverweging 5. De onderdelen herhalen hoofdzakelijk hetgeen reeds in de eerder gegrond bevonden onderdelen met betrekking tot rechtsoverweging 5 is aangevoerd, en slagen dus evenals laatstgenoemde.

3.7 De onderdelen 10a en 10b betreffen rechtsoverweging 8 die betrekking heeft op de tekst van de borden, waaronder het gebruik van de term "specialist". Deze onderdelen behoeven geen behandeling. Na verwijzing moeten de bezwaren van Beelen c.s. tegen die tekst opnieuw onderzocht worden.

4. Beoordeling van het middel in het incidenteel beroep

4.1 Onderdeel 1 van het middel gaat er terecht van uit dat de bescherming van de art. 10 EVRM en 19 IVBPR zich in beginsel uitstrekt tot reclameuitingen, doch het stelt ten onrechte dat een reclameverbod als het Hof in rechtsoverweging 5 op het oog heeft, voor zover het - gelijk in het onderhavige geval - betrekking heeft op het aanprijzen van de toepassing van gebitsprothesen - geen rechtvaardiging kan vinden in het bepaalde in het tweede lid van art. 10 EVRM en het derde lid van art. 19 IVBPR. Hier te lande geldt voor geneeskundigen en tandartsen in ieder geval de norm dat zij zich dienen te onthouden van het door middel van reclame aan het publiek aanprijzen van de toepassing van

gebítsprothesen. Uitvloeisel van die norm zijn het thans geldende verbod van art. 4 van de Wet op de tandheelkundige inrichtingen (Wet van 30 maart 1955, Stb. 165) en het ook tot anderen dan tandartsen en geneeskundigen gericht verbod van art. 10 van de nog niet in werking getreden Wet tandheelkundige inrichtingen 1986, welke bepalingen blijkens de onderscheidende Memories van Toelichting, geciteerd in de conclusie van het Openbaar Ministerie onder 12, met name voor zover reclame met betrekking tot gebítsprothesen wordt geweerd, het belang van de volksgezondheid beogen te dienen.

Onderdeel 1 faalt dus.

4.2 Ook onderdeel 2 faalt. In de aanhef van rechtsoverweging 5 heeft het Hof iedere reclame van beroepsbeoefenaren op medisch en tandheelkundig gebied voor de eigen activiteiten op het oog. Aan te nemen valt dat wat het Hof dienaangaande verder overweegt naar zijn oordeel ook geldt voor een reclame als hierboven in 4.1 bedoeld (reclame voor de toepassing van gebítsprothesen), en wel in een vorm als in dit geding aan de orde. In verband hiermede kan niet worden gezegd dat 's Hof's overweging in dit opzicht ondoorzichtig is. De klacht, vervat in de laatste zin van het onderdeel, faalt, gelet op het onder 4.1 overwogene.

5. Beslissing

De Hoge Raad:

verwerpt het incidenteel beroep;

vernietigt, op het principaal beroep, het
arrest van het Gerechtshof te Amsterdam van
31 januari 1985;

verwijst de zaak naar het Gerechtshof te
's-Gravenhage ter verdere behandeling en be-
slissing;

veroordeelt Van der Linde in de kosten van
het geding in cassatie - zowel in het principaal als
in het incidenteel beroep - tot op deze uitspraak
aan de zijde van Beelen c.s. begroot op f. 564,55
aan verschotten en f. 3.700,-- voor salaris.

Dit arrest is gewezen door de vice-president
Sniijders als voorzitter en de raadsheren Van den
Blink, De Groot, Bloembergen en Haak, en in het
openbaar uitgesproken door de vice-president Ras op
13 februari 1987.

coll. 200/10

W. H. S. B. L.

Ras